

BIJLAGE III RELATIE MET ANDERE PROJECTEN (RW1809-28/ HITM/216)

INHOUDSOPGAVE

blz.

1. RELATIE MET ANDERE PROJECTEN	1
1.1. Inleiding	1
1.2. Omgevingsplan Zeeland 2012 - 2018	1
1.3. MIRT verkenning Grevelingen	2
1.4. Ruimte voor de Rivier Waterberging Volkerak - Zoommeer	2
1.5. Rijksstructuurvisie Grevelingen en Volkerak-Zoommeer	2
1.6. Waterkwaliteit Volkerak	3
1.7. Versterking waterkeringen Oosterschelde	3
1.8. Oosterschelde: getijherstel Rammegors	4
1.9. Veiligheidsbuffer Oesterdam	4
1.10. Project Sophiastrand	5
1.11. Alliantievorming Oosterschelde	5
laatste bladzijde	5

BIJLAGEN

aantal blz.

-

1. RELATIE MET ANDERE PROJECTEN

1.1. Inleiding

Dit rapport beschrijft de relatie van het project MIRT Verkenning Zandhonger met de volgende projecten in het plangebied:

1. Omgevingsplan Zeeland (2012 - 2018);
2. MIRT verkenning Grevelingen;
3. Ruimte voor de Rivier Waterberging Volkerak - Zoommeer;
4. Rijksstructuurvisie Grevelingen en Volkerak - Zoommeer;
5. Waterkwaliteit Volkerak;
6. Versterking waterkeringen Oosterschelde;
7. Oosterschelde: getijherstel Rammegors;
8. Veiligheidsbuffer Oesterdam;
9. Project Sophiastrand;
10. Alliantievorming Oosterschelde.

1.2. Omgevingsplan Zeeland 2012 - 2018

Op 20 maart 2012 heeft het college van Gedeputeerde Staten het Ontwerp Omgevingsplan 2012 - 2018 vastgesteld en vrijgegeven voor de inspraak. In dit ontwerp plan staat het voorstel van het college voor het nieuwe omgevingsbeleid van eind 2012 tot en met eind 2018. Het omgevingsplan geeft de provinciale visie op Zeeland en waar de komende jaren door de provincie op wordt ingezet. Kort samengevat: veel ruimte voor economische ontwikkeling, een gezonde en veilige woonomgeving en goede kwaliteit van bodem, water, natuur en landschap.

In het ontwerp omgevingsplan staat vermeld dat de provincie Zeeland trekker is van de gebiedsalliantie Oosterschelde. De alliantie is een samenwerkingsverband van gebruikers en overheden, met als kader de 'Oosterschelde visie; strategie van de alliantie Oosterschelde voor een duurzaam gebruik van 37.000 ha Nationaal park in de Delta gebaseerd op respect voor de natuur en samenwerking tussen mensen'. Binnen dit kader zijn verschillende deelallianties actief. De provincie neemt actief deel aan en investeert in deelallianties over de zonering van ruimtebehoefte, innovatieve dijkconcepten, hotspots & blueports, watersportjachthaven ontwikkeling, versterking van de landwaterrelatie en de Green Deal biodiversiteit Oosterschelde. Onder andere is de provincie in dit kader een overleg gestart tussen overheden, belangenorganisaties, kennisinstellingen en bedrijfsleven die een bijdrage kunnen leveren aan een goede samenwerking op het gebied van visserij, schaal- en schelpdiersoorten. Dit overleg moet leiden tot overeenstemming over een goede ordening van het gebruik in de Oosterschelde. In kader van de MIRT verkenning Zandhonger Oosterschelde dient rekening te worden gehouden met de aangegeven zonering/gebruik in de Oosterschelde

In het omgevingsplan staat vermeld, dat de provincie bij het Rijk zal aandringen om te onderzoeken hoe de veiligheid rond de Oosterschelde ook in de toekomst gewaarborgd kan worden als het beheer van de stormvloedkering aan aanpassing toe is en hoe hierop geanticipeerd kan worden. De erosie als gevolg van de zandhonger en het meegroeien met de zeespiegelstijging zijn belangrijke aandachtspunten.

De provincie ziet ontwikkeling van strand langs de Oosterschelde als een mooie oplossing om de veiligheid tegen overstromingen van dijken te verhogen en daarmee tegelijk de recreatieve waarde te versterken. Het extra zand kan plaatselijk voor zorgen dat platen, slik-

ken, schorren en strandjes in stand blijven. Zowel de veiligheid als de natuur is daarmee gediend.

Het programma kust en deltawateren is gericht op het vergroten van de veiligheid, aanpak van achteruitgang van de natuurwaarden en vergroten van gebruiksmogelijkheden voor de schelpdiersector, recreatie en watersport. Samenwerking vindt plaats binnen de contouren van het Nationaal Deltaprogramma en de regionale samenwerking Zuidwestelijke Delta. Hier zijn proces- en onderzoekskosten aan verbonden. In een enkel geval is cofinanciering van pilot-projecten aan de orde. De provincie Zeeland is trekker voor het proces in de Oosterschelde.

1.3. MIRT verkenning Grevelingen

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu en het Dagelijks Bestuur van het Natuur- en Recreatieschap Grevelingen onderzoeken welke mogelijkheden het gecontroleerd terugbrengen van getij biedt voor (verbetering van) natuur, getijdenenergie, visserij en recreatie. Parallel daaraan worden de mogelijkheden onderzocht voor het bergen van rivierwater in noodsituaties in de Grevelingen en gekoppeld daaraan mogelijke voordelen van een open verbinding met Volkerak - Zoommeer. De toekomstige ontwikkeling van de Grevelingen wordt vastgelegd in een structuurvisie.

In de huidige situatie is het Grevelingenmeer een zout meer waarin (beperkte) uitwisseling van water met de Noordzee plaats vindt via de Brouwerssluis. Door de aanwezigheid van de Grevelingendam vindt in de huidige situatie geen uitwisseling van water met de Oosterschelde en het Krammer - Volkerak plaats.

De Flakkeese Spuisluis in de Grevelingendam is indertijd aangelegd voor waterverversing (doorspoeling) van het Grevelingenmeer vanuit het oosten. Oorspronkelijk zou via deze sluis het meer met zoetwater worden doorgespoeld, maar vanwege de bijzondere goede ecologische ontwikkeling van het stagnante zoutwatersysteem is er voor gekozen om de Grevelingen zout te laten en is vervolgens de Philipsdam zo aangelegd dat deze sluis een verbinding met de Oosterschelde vormt. Deze verbinding is echter nooit operationeel in gebruik gesteld. De activiteiten in kader van de MIRT verkenning Grevelingen zijn niet relevant voor de zandhonger problematiek in de Oosterschelde.

1.4. Ruimte voor de Rivier Waterberging Volkerak - Zoommeer

Bij stormvloed gaat de Europoortkering dicht: de Maeslantkering in de Nieuwe Waterweg en de Hartelkering in het Hartelkanaal bieden dan bescherming tegen de zee. Ook de Haringvlietsluizen zijn bij zwaar weer gesloten. Op zo'n moment kan rivierwater niet wegstromen naar zee. Mocht deze situatie samenvallen met een zeer hoge rivierafvoer, dan stijgt het waterpeil in het Hollandsch Diep en het Haringvliet tot een ongewenst hoog niveau. Als maatregel kan dan het Volkerak - Zoommeer tijdelijk als waterbergingsgebied dienen. Dat verlaagt de waterstanden in het Hollandsch Diep en het Haringvliet namelijk aanzienlijk. Overstroming van het omliggende gebied wordt zo voorkomen. De activiteiten in kader van Ruimte voor de Rivier Waterberging Volkerak - Zoommeer zijn niet relevant voor de zandhonger problematiek in de Oosterschelde.

1.5. Rijksstructuurvisie Grevelingen en Volkerak-Zoommeer

Het doel van dit project is te komen tot een Rijksstructuurvisie met daarin strategische rijksbesluiten over de waterhuishouding van Grevelingen en Volkerak-Zoommeer. Centraal daarbij staat duidelijkheid over de vraag wel of geen getij op de Grevelingen, de vraag wel

of geen berging van rivierwater op de Grevelingen en de vraag zoet of zout Volkerak-Zoommeer. Daarbij wordt voortgebouwd op bestaande beleidskaders en eerder genomen besluiten, in samenhang met o.m. de Deltabeslissingen en het programma Gebiedsontwikkeling. De Rijksstructuurvisie wordt in 2014 afgerond. De activiteiten in kader van de rijksstructuurvisie Grevelingen en Volkerrak-Zoommeer zijn niet relevant voor de zandhonger problematiek in de Oosterschelde.

1.6. Waterkwaliteit Volkerak

De groei van blauwalgen in het Volkerak - Zoommeer vormt een groot probleem. De algen groeien er in de zomer en het najaar zo explosief dat ze een gevaar vormen voor mens en milieu. Sinds 1994 groeien er in de zomer te veel blauwalgen in het Volkerak - Zoommeer. Dit komt door de aanvoer van meststoffen vanuit de Brabantse rivieren en het Hollandsch Diep, in combinatie met de geringe doorstroming van water in het meer.

In 2002 en 2003 heeft Rijkswaterstaat Zeeland een verkenning gedaan naar mogelijke oplossingen voor het blauwalgenprobleem. In 2004 is op initiatief van het Bestuurlijk Overleg Krammer - Volkerak de planstudie annex m.e.r.-procedure gestart. Hierin is de effectiviteit van alternatieve oplossingen onderzocht en is het effect daarvan op het milieu en gebruiksfuncties beoordeeld. Uit de planstudie blijkt verzilting van het meer de enige oplossing te zijn voor de blauwalgenproblematiek. Verzilting van het meer vraagt echter om een alternatieve zoetwatervoorziening en een goede scheiding van zoet en zout water.

De problematiek rondom het Volkerak - Zoommeer staat beschreven in het ontwerp-MER Waterkwaliteit Volkerak - Zoommeer en het Zoetwateradvies Zuidwestelijke Delta. Het in procedure brengen hiervan wordt uitgesteld in afwachting van het resultaat van integrale besluitvorming medio 2012 over de toekomst van het Volkerak - Zoommeer en het Grevelingenmeer. Deze activiteit is niet relevant voor de zandhonger problematiek in de Oosterschelde.

1.7. Versterking waterkeringen Oosterschelde

Op een aantal plekken langs de Oosterschelde wordt gewerkt aan versterking van de waterkering. Daarvoor bestaan twee aanleidingen:

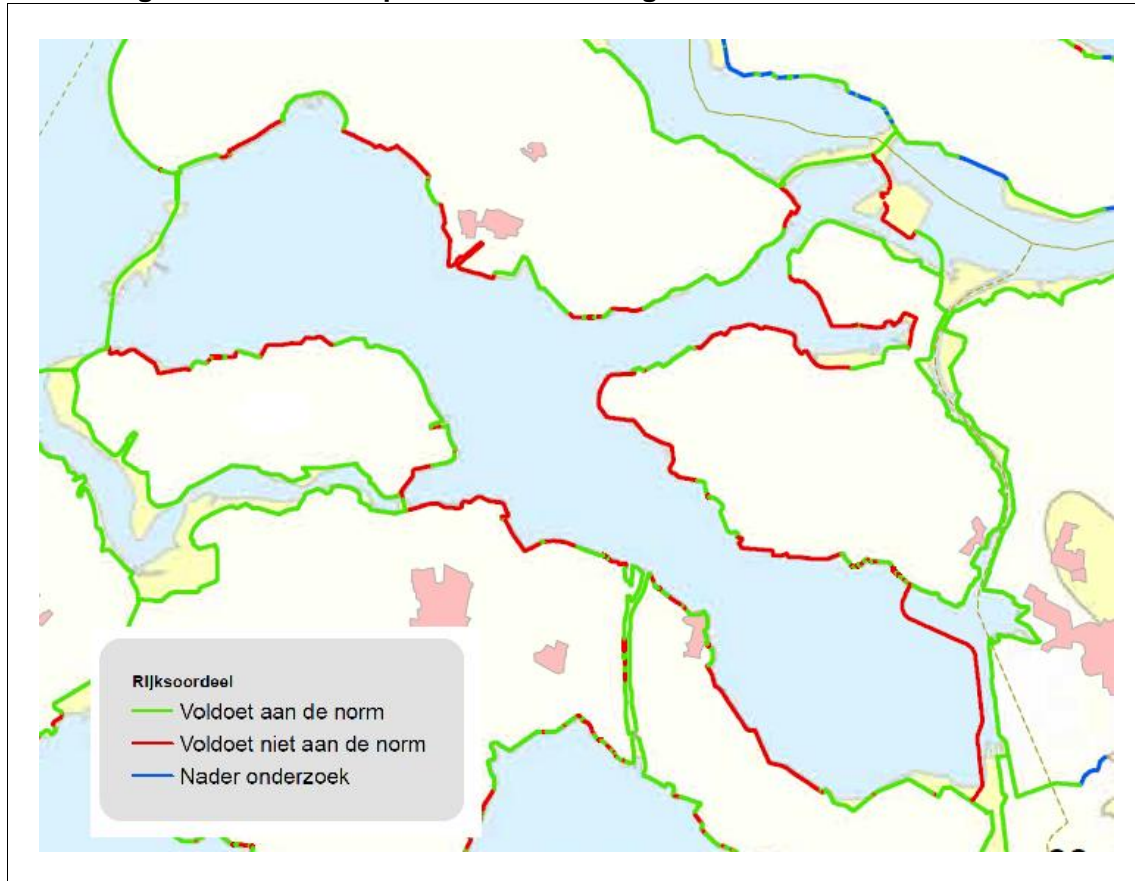
- een jaar of vijftien geleden bleek dat de dijkbekledingen niet sterk genoeg waren. Het projectbureau Zeeweringen is daarna gestart met het op orde brengen van de bekledingen. Rond de Oosterschelde is het werk nog in volle gang. In 2015 moeten alle maatregelen gereed zijn;
- uit de tweede landelijke toetsing van waterkeringen in 2006 bleek dat vooroeverlocaties in de Oosterschelde niet aan de normen voldoen. Op deze locaties voert Rijkswaterstaat oeverbestortingen uit.

Bij het ontwerp van de zeeweringen is rekening gehouden met de verlaging van het voorland door de zandhonger, waardoor er meer golfaanval is te verwachten. Helaas is op een aantal plaatsen de verlaging te gering ingeschat waardoor gedurende de levensduur van de steenbekledingen een groter golfaanval is te verwachten. De MIRT-Verkenning Zandhonger Oosterschelde onderzoekt of op die trajecten extra versterking noodzakelijk is.

Het projectbureau Zeeweringen (een samenwerkingsverband van Rijkswaterstaat en Waterschap Scheldestromen) is volgens planning in 2015 klaar met de versterking van de dijkbekledingen.

In 2011 heeft de derde landelijke toetsronde primaire waterkeringen plaatsgevonden. In deze toetsronde is de primaire waterkering langs de Oosterschelde over diverse kilometers afgekeurd, dit is weergegeven in afbeelding 1.2. Overigens, de afkeuring van de dijkvakken is niet veroorzaakt door de gevolgen van de zandhonger. Het Rijk, Rijkswaterstaat en de waterschappen zijn nu gezamenlijk een programma naar aanleiding van de derde toetsronde aan het opstellen. In dit programma zal worden beschreven wanneer en welke waterkeringen worden versterkt.

Afbeelding 1.2. Derde toets primaire waterkeringen

Bron: Ministerie van Infrastructuur & Milieu (2011) Derde toets primaire waterkeringen - landelijke toets 2006-2011.

1.8. Oosterschelde: getijherstel Rammegors

De schorren in de Oosterschelde kalven af. De Oosterschelde wordt hierdoor minder aantrekkelijk voor de natuur en voor de mens. Om dit te voorkomen beschermt Rijkswaterstaat een deel van de schorren. Bovendien wordt het schorgebied uitgebreid door het binnendijks gelegen natuurgebied Rammegors bij Tholen weer te verbinden met de Oosterschelde. Hiermee wordt het natuurgebied herstelt en uitgebreid. De maatregelen bestaan uit (1) beschermen van het Schor van Sint-Annaland door de schorrand te verdedigen met breuksteen en (2) herstellen van het getij in het Rammegors door de aanleg van een afsluitbaar doorlaatmiddel in de Krabbenkreekdam. De uitvoering van de maatregelen zijn gepland voor 2013 - 2015.

1.9. Veiligheidsbuffer Oesterdam

Het project 'Veiligheidsbuffer Oesterdam' is een gezamenlijk initiatief van Natuurmonumenten, Rijkswaterstaat en Provincie Zeeland. De intergrale doelstelling van het project is het

uitvoeren van suppleties ten behoeve van hoogwaterveiligheid en natuur. De dijken langs de Oosterschelde moeten voldoen aan de veiligheidsnormen uit de Deltawet. Daarom versterkt Projectbureau Zeeweringen (Rijkswaterstaat) in 2012 - 2013 de dijk van de Oesterdam. Dit wordt gecombineerd met de klimaatbufferaanpak waarbij het natuurlijke voorland vlak voor de Oesterdam over een lengte van twee kilometer wordt opgehoogd met 500.000 kubieke meter zand. Hiermee worden de effecten van de zandhonger teruggedraaid en dempt de golfslagwerking op de achterliggende dijk. De volgende onderhoudsbeurt van de Oesterdam worden hiermee twintig jaar uitgesteld en daarmee wordt fors bespaard op veiligheidsinvesteringen.

1.10. Project Sophiastrand

Bij het Sophiastrand in Noord-Beveland ligt een kilometer dijk waarvan de steenbekleding letterlijk en figuurlijk te licht bevonden is. Het Projectbureau Zeeweringen heeft als taak de verdediging van deze dijk vóór 2016 op orde te brengen.

Uit onderzoek in opdracht van Projectbureau Zeeweringen en Rijkswaterstaat-projectgroep Verkenning Zandhonger is gebleken dat er een betere oplossing is dan de aanpak van de dijk: versterking van de duinstrook die voor de dijk ligt. Onderzoek wijst uit dat de duinstrook de verdediging van het achterland volledig op zich kan nemen, zonder extra kosten. Daarvoor is alleen extra zand aan de duinvoet nodig (duinsuppletie). De realisatie van de duinsuppletie is gepland in 2014.

1.11. Alliantievorming Oosterschelde

Met stakeholders rondom de Oosterschelde is de Alliantie Oosterschelde gevormd. Het eerste wapenfeit van de Alliantie is de Oosterscheldevisie 2012-2018. Deze gebiedsvisie omvat een inhoudelijke uitwerking van de ruimtelijke inrichtingsvraagstukken Oosterschelde, genoemd in het Omgevingsplan Zeeland, kansen voor ontwikkelingen in en rond de Oosterschelde en afspraken over de verdere aanpak rond de Oosterschelde. De gebiedsvisie is in de zomer van 2012 voorgelegd aan de stakeholders en hun achterban. Op basis van hun reacties en de antwoorden van de alliantie is de definitieve Oosterscheldevisie vastgesteld. Een van de leidende principes als uitgangspunt voor de samenwerking wordt de draagkracht van het natuurlijke systeem genoemd. De alliantie wil die beschermen en versterken. Daarbij hoort de aanpak van de zandhonger. Op 6 februari hebben 32 stakeholders een intentieverklaring ondertekend. Door samen op te trekken willen de partners bereiken dat problemen van de Oosterschelde worden opgelost en dat sterke punten worden uitgebuit. Ook knelpunten moeten worden aangepakt. Inmiddels zijn ook verschillende deelallianties gevormd waarvan sommige al ideeën hebben geproduceerd, zoals een app voor een smartphone die informatie geeft over verdrinken dorpen. Ook is nagedacht hoe innovatief omgegaan kan worden met dijken.